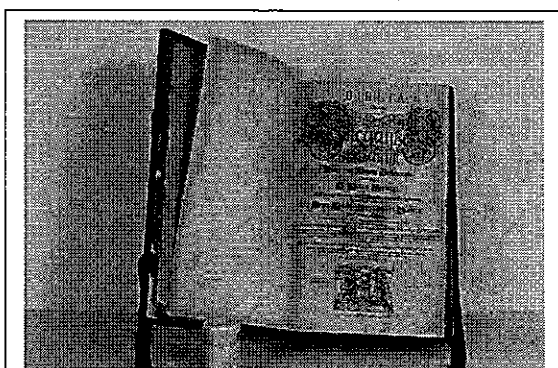
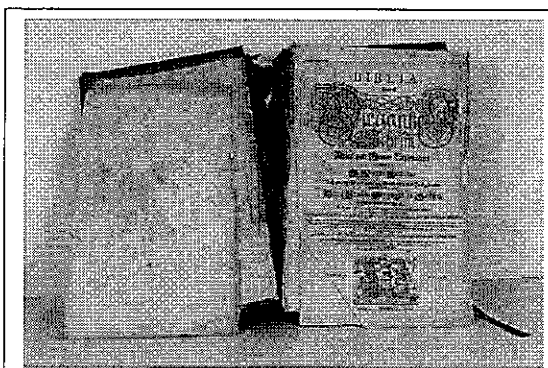
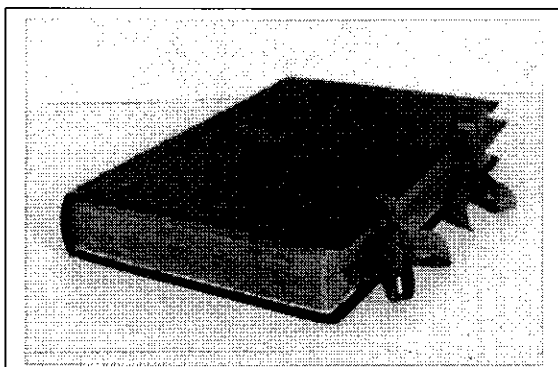
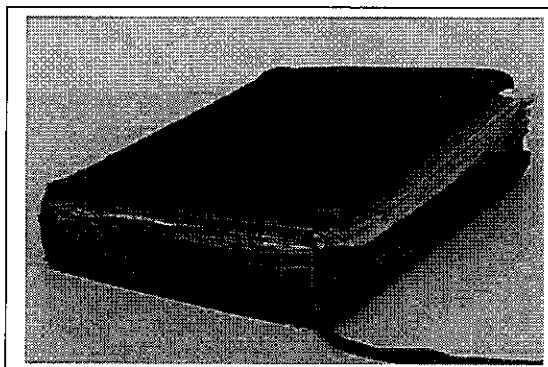

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel/fax: 36-1 / 306-4574

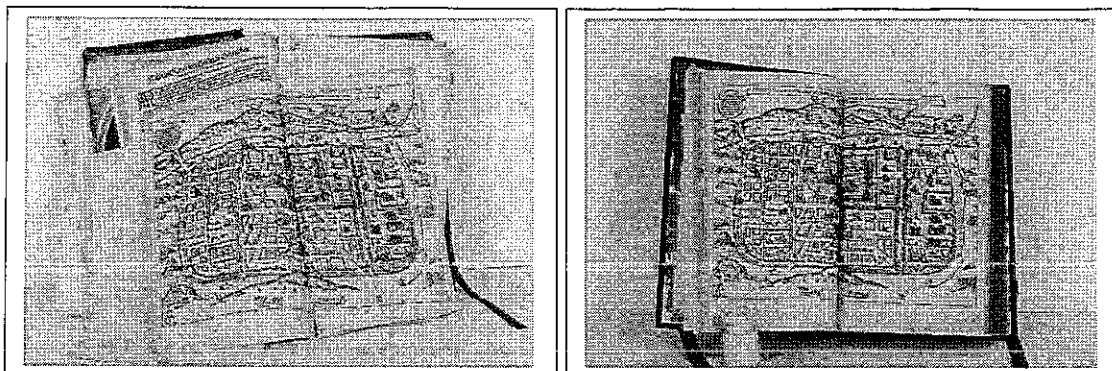
Evangélikus Országos Gyűjtemény
Budapest, 1085
Üllői út 24.

Beszámoló az alábbi kötet restaurálásáról

Az 1039 jelzetű Biblia, *Das ist Die ganze Schrifft* (Nürnberg, 1649.) kötet restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. Mivel a kötet első lapjain penészkárosodásra utaló nyomokat találtunk így a kötetet fertőtlenítettük és ezután elszívóban portalanítottuk és száraz tisztítottuk. Mivel a fűzés stabil volt így csak az előzékeket és az első-utolsó íveket választottuk le a kötetről. A leválasztott íveket mostuk, savtalanítottuk és utáneyvezttük. A leválasztott lappárok sérüléseit kézi javítással restauráltuk. A gerincet megtisztítottuk és a bordákat megerősítettük. A könyvtestet átnéztük és a szükséges javításokat elvégeztük kézi javítással, amihez japán papírt, merített papírt és glutofix ragasztót használtunk. A különösen gyenge részeket még japán fátyol papírral megtámasztottuk. Az előzékek hiányzó részeit merített papírral pótoltuk. Az eredeti technikának megfelelően fűztük vissza a leválasztott íveket és az előzéket a megerősített bordákra. A kötetet rekonstruáltuk: félbőrt húztunk fel a gerincre és az elkopásoknál bőrrel alapótoltuk. A hiányzó kötőket pótoltuk a töredékek alapján. A bőrt konzerváltuk. Fotódokumentációt készítettünk a restaurálás utáni állapotról. A kötetet Berényi Katalin restaurálta.

ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4. I. emelet 1.
Tel/fax: 36-1 / 306-4574

Budapest, 2018. november 28.

Gy. Molnár Kerstin

Gy. Molnár Kerstin
ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.
szakmai vezető

ArchivArt
Könyvrestaurátor Műhely Kft.
1088 Budapest, Üllői út 2-4.
Cégjegyzékszám: 01-09-685003
Adószám: 11954501-2-42
K&H 10201006-50087963-00000000

DOKUMENTÁCIÓ

Sorszám: 8693

Megrendelő gyűjtemény: **Evangélikus Országos Gyűjtemény/Könyvtár, Budapest**
Leltári szám: **1039**

Szerző, cím: **Biblia, Das ist Die ganze Schrifft**

Kiadás helye, éve: **Nürnberg, 1649.**

Méretadatok: magasság: 43,7 cm szélesség: 29 cm vastagság: 7 cm

Digitális fotódokumentáció.

A mű állapotának leírása:

Műtárgy típusa: oklevél, irat, könyv

Kötés: egész bőr

Díszítése: aranyozás

Kötés sérülései: gerincen (fej-láb) és a sarkokon rongyos és szakadt a bőr; a táblaanyag is elrongyolódott a sarkokon

Záródás: zöld szalag

Előzék típusa: elévarrott

Sérülések, hiányok: elől: kiszakadt röplap, a hátsó hiányzik; a tükrök szélein erős barnás/savas foltosodás látható a beütések alatt

Fűzés technikája: 7 kenderborda

Állapota: elől átszakadt, ill. meggyengült bindvégek

Oromszegő: nincs nyoma

Könyvtest: az első két íven penésznymok láthatók, majd ezt követően több meglazult és sérült lap és melléklet lóg ki a kötésből (zsanérok és lapok és ragasztóanyagaik penészkártól meggyengültek; ugyanígy a penészesedés károsította az első táblához erősített kenderborda -végeket.

Javasolt restaurálási munka:

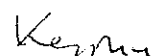
Fotódokumentáció készítése a restaurálás előtti állapotról. Az első lapokon lévő penészkárosodásra utaló nyomok miatt a kötet fertőtlenítése. A portalanítás és száraz tisztítás után mivel a fűzés ép, ezért nem indokolt a kötet ívekre bontása, de az előzék tükrök felemelése és az első és utolsó ívek leválasztása szükséges. A leválasztott lappárok mosása, savtalanítása és utánenyvezése. Kézi javítással a szakadások megtámasztása és a kisebb hiányok kiegészítése. A hiányzó előzék részek pótlása merített papírral. A könyvtest átvizsgálása és a szükséges javítások elvégzése. A gerinc megtisztítása és a bindek megerősítése és megtoldása. A leválasztott ívek visszafűzése az eredeti technika szerint. Semleges, kornak megfelelő oromszegő készítése, amennyiben van ráutaló nyom. A kötés rekonstruálása: elnyíló gerinc készítése a jobb nyithatóság érdekében. Ha lehet, a borítóbőr egyben kerüljön vissza a kötetre a sapkáknál és a sarkoknál lévő hiányoknál bőr alápótlással. A kötők pótlása a töredékek alapján. A bőr konzerválása. Fotódokumentáció készítése a restaurálás utáni állapotról.

Felhasznált anyagok: festett kecskebőr, javító japán- és fátyol papír, merített szél, kézi öntött papír (előzék pótlás), vizes mosás + Ca(OH)₂, glutofix, enyv, keményítő, festett pertli

A munka átvételének ideje: 2018.10.09.

Restaurátor: Berényi Katalin

A munka elkészült: 2018.10.30.

Szakmai vezető:

Szakmai beszámoló

Biblia, das ist die gantze Schrifft, Altes vnd Newes Testaments teutsch, D. Martin Luthers. Auff gnädige Verordnung dess ... Fürsten ... Ernst, Hertzogen zu Sachsen ... gehandelt wird.
[1. kötet] Nürnberg 1649. Wolfgang Endter. – 2° – VD17 1:073953X

Evangélikus Országos Könyvtár, jelzet: 1.039.

Kurfürstenbibelnek, választófejedelmi Bibliának is nevezik. 1641–1792 között a nürnbergi Endter-nyomdában 14 kiadásban jelent meg – valamennyi a szász választófejedelem privilégiumával. A kötetben 11 német választófejedelem rézmetszetes portréja és rézmetszetes térképek találhatóak.

A nürnbergi kiadásokból kevés példány található hazánkban. Az Evangélikus Országos Könyvtár Biblia-gyűjteményében magyarországi vonatkozása miatt különösen jelentős ez a kötet. A nürnbergi kiadások közül néhányban bonyolult ikonográfiai programot megőrző címlap-metszet található, így a mi példányunkban is. Ez a metszet vált az ún. Pilarikkannán (lelőhely: 1939-től kezdve a Magyar Nemzeti Múzeum) látható ábrázolásnak az előképévé.

Johannes Weidner ötvös úrvacsorai kannát készített 1685-ben Pilarik István (1647–1710) selmecebányai lelkész és superintendens számára. Az ötvös a kannán található ábrázolás előképeként a Kurfürstenbibel címlapján található metszetet használta. A metszet Siegmund Evenius teológus útmutatása alapján készült (Christian Richter kompozíciója, J. Dürr metszette).

A magyarországi német evangélikusok használták ezt a Bibliát, mint erre a latin és német nyelvű margináliák mutatnak. Ma a Pilarik kanna megtekinthető az Evangélikus Országos Gyűjtemény – Evangélikus Országos Múzeum kiállításán. A restaurálás után a kötet bemutatható a Pilarik kanna mellett a kiállításon is.

Budapest, 2019. február 20.

Balogh Kriszta

(Balogh Kriszta)
könyvtárvezető

EOGY – Evangélikus Országos Könyvtár

Hubert Gabriella

(dr. Hubert Gabriella)
igazgató

Evangélikus Országos Gyűjtemény

Képes beszámoló

